

RAPPORT

2018

SYSTEMATISK KARTLEGGINGSOVERSIKT

Støtteordninger til boligtilpasninger for eldre og voksne med nedsatt funksjonsevne

Utgitt av	Folkehelseinstituttet, Område for helsetjenester, Klynge for vurdering av tiltak
Tittel	Støtteordninger til boligtilpasninger for eldre og voksne med nedsatt funksjons- evne: En systematisk kartleggingsoversikt
English title	Support for housing adjustments for the elderly and adults with physical disabili- ties: a systematic mapping review
Ansvarlig	Camilla Stoltenberg, direktør
Forfattere	Heather Ames, prosjektleder, forsker, <i>Folkehelseinstituttet</i> Hilde H. Holte, seniorforsker, <i>Folkehelseinstituttet</i> Nora Blaasvær, forsker, <i>Folkehelseinstituttet</i> Johanne Longva, forskningsbibliotekar, <i>Folkehelseinstituttet</i> Rigmor C. Berg, avdelingsdirektør, <i>Folkehelseinstituttet</i>
ISBN	978-82-8082-945-0
Rapport	2018
Publikasjonstype	En systematisk kartleggingsoversikt
Antall sider	33
Oppdragsgiver	Husbanken
Emneord(MeSH)	Housing; Architectural accessibility; Independent living; Aging in place
Sitering	Ames, H, Holte, HH, Blaasvær N, Longva J, Berg RC. Støtteordninger til boligtilpasninger for eldre og voksne med nedsatt funksjonsevne: En systematisk kartleggingsoversikt. [Support for housing adjustments for the elderly and adults with physical disabilities: a systematic mapping review]. Notat-2018. Oslo: Folkehelseinstituttet, 2018.

Innhold

INNHold	3
HOVEDBUdSKAP	4
KEY MESSAGES	5
FORORD	6
INNLEDNING	7
Problemstilling	7
Bakgrunn	7
Definisjoner	8
METODE	9
Inklusjonskriterier	10
Artikkelutvelging	11
Kvalitetsvurdering av inkluderte studier	11
Uthenting av data	12
Sortering og oppsummering	12
RESULTATER	13
Resultat av litteratursøket	13
Beskrivelse av de inkluderte studiene	14
Vurdering av studienes metodiske kvalitet	17
Beskrivelse av de inkluderte tiltakene	19
Oppsummering av funn fra evalueringene av Husbankens tilskudd	20
Oppsummering av funn fra de kvalitative studiene fra Storbritannia	21
Sammenligning av de inkluderte studiene	21
DISKUSJON	23
REFERANSER	24
VEDLEGG	26
Vedlegg 1 – Søkestrategi	26
Vedlegg 2 – Ekskluderte studier	31

Hovedbudskap

Område for helsetjenester i Folkehelseinstituttet fikk i oppdrag av Husbanken å utføre en kartlegging av den empiriske forskningen om støtteordninger til boligtilpasninger for å øke muligheten for eldre og voksne med nedsatt funksjonsevne til å fortsette å bo hjemme.

Metode

Vi har utført en systematisk kartleggingsoversikt. En forskningsbibliotekar søkte i april 2018 i ulike samfunnsvitenskapelige databaser etter empirisk litteratur publisert i perioden 2000-2018. Vi søkte også i referanselister og grå litteratur (dvs. ikke formelle-kommersielle kanaler). To forskere gikk uavhengig av hverandre gjennom identifiserte referanser. Vi trakk ut deskriptive data fra studiene, sammenfattet data og utførte beskrivende analyser.

Resultater

Vi fant fem studier som møtte inklusjonskriteriene: tre mixed-metode evalueringer (dvs. ulike datakilder var brukt) av Husbankens tilskuddsordninger fra Norge og to kvalitative studier fra Storbritannia.

Studiene belyste prosessen rundt støtteordningene. Evalueringene av Husbankes tilskuddsordninger fant at prosessen med å søke opplevdes som vanskelig og kompleks. De to kvalitative studiene fant tilsvarende problemer i Storbritannia. Søkerne opplevde vanskeligheter med å få opplysninger om og å søke tilskudd til boligtilpasning. Et felles resultat i alle studiene var at behovet for boligtilpasning var større enn tilgjengelig støtte.

Det finnes svært lite empirisk forskning om støtteordninger til boligtilpasning for eldre og voksne med nedsatt funksjonsevne. Resultatene i de studiene som finnes tyder på at brukerne har behov for mer informasjon og veiledning gjennom søkeprosessen enn den som tilbys i dag.

Tittel:

Støtteordninger til boligtilpasninger for eldre og voksne med nedsatt funksjonsevne: En systematisk kartleggingsoversikt

Publikasjonstype:

Systematisk kartleggingsoversikt
En systematisk kartleggingsoversikt kartlegger og kategoriserer eksisterende forskning på et tema og identifiserer forskningshull som kan lede til videre forskning.

Svarer ikke på alt:

Ingen syntese av resultater

Hvem står bak denne publikasjonen?

Folkehelseinstituttet står bak rapporten på oppdrag fra Husbanken

Når ble litteratursøket utført?

Søk etter studier ble avsluttet April 2018.

Key messages

The Division of Health Services in the Norwegian Institute of Public Health was commissioned by the Norwegian State Housing Bank to conduct a systematic mapping review of empirical research about support provided for housing adjustments to increase the possibility amongst the elderly and the physically disabled to continue living at home.

Method

In April 2018, a research librarian searched in major databases for empirical research published from 2000-2018. We also undertook searches in reference lists and grey literature (i.e. non-formal, commercial channels). Two independent reviewers screened all retrieved records. We extracted data from the included studies, collated the data and performed descriptive analyses.

Results

Five studies met our inclusion criteria: three mixed methods evaluations looking at existing Norwegian State Housing Bank grant programs and two qualitative studies from the United Kingdom.

The included studies shed light on the processes involved in applying for the grants. The evaluations of the Norwegian State Housing Bank's existing grants found that the application process was experienced as difficult and complex. The two qualitative studies found similar challenges in the United Kingdom. The process was complex and communication between those applying and the local administration was often poor. In all studies the need for housing modifications was larger than the available grant funding.

There is a limited number of studies about support provided for housing adjustments to increase the possibility amongst the elderly and the physically disabled to continue living at home. The results in the available studies indicate that users need more information and guidance, than what is available today, throughout the application process.

Title:
Support for housing adjustments for the elderly and adults with physical disabilities: a systematic mapping review

Type of publication:
Systematic mapping review
A systematic mapping review maps out and categorizes existing research on a topic, identifying research gaps that can guide future research.

Doesn't answer everything:
No synthesis of the results

Publisher:
Norwegian Institute of Public Health

Updated:
Last search for studies:
April 2018

Forord

Klynge for vurdering av tiltak, Område for helsetjenester i Folkehelseinstituttet fikk høsten 2017 i oppdrag av Husbanken å utføre en kartlegging av den empiriske forskningen om støtteordninger til boligtilpasninger for å øke muligheten for eldre og voksne med nedsatt funksjonsevne til å fortsette å bo hjemme. Oppdraget var å utføre en systematisk kartleggingsoversikt. Vi har derfor gjort et systematisk litteratursøk, lest sammendrag og titler av identifiserte publikasjoner i tråd med definerte inklusjonskriterier, kvalitetsvurdert de inkluderte studiene, kategorisert og sortert alle inkluderte studier og presentert de. Vi har ikke sammenstilt resultatene, slik vi ville gjort det i en systematisk oversikt.

Prosjektgruppen har bestått av:

- Heather Ames, forsker, Folkehelseinstituttet
- Hilde H Holte, seniorforsker, Folkehelseinstituttet
- Nora Blaasvær, forsker, Folkehelseinstituttet
- Rigmor C Berg, avdelingsdirektør, Folkehelseinstituttet
- Johanne Longva, forskningsbibliotekar, Folkehelseinstituttet

Kåre Birger Hagen
Fagdirektør

Rigmor C Berg
Avdelingsdirektør

Heather Ames
Prosjektleder

Innledning

Problemstilling

Hva finnes av empirisk forskning om støtteordninger til boligtilpasninger for eldre og voksne med nedsatt funksjonsevne?

Bakgrunn

Økt levealder og synkende pensjonsalder medfører at vi i årene framover vil få en stor gruppe friske og aktive pensjonister. Fram til 2030 vil gruppen eldre over 60 år øke og utgjøre 26 % av den totale befolkningen i Norge (1). Denne «eldrebølgen» er et resultat av lav dødelighet og at befolkningen er relativt stabil med en høyere forventet levealder enn tidligere (2). Variasjon i fødselskullet og økningen i levealder er de viktigste drivkreftene i veksten og endringen i aldersstrukturen. Innvandring vil også påvirke befolkningsveksten i årene fremover (3).

Mange eldre ønsker å bli boende hjemme lengst mulig. I tillegg, gitt det økende presset som forventes innen helsetjenesten i framtiden er det ønskelig at eldre blir boende hjemme lengst mulig. Den norske boligmassen er imidlertid i liten grad tilrettelagt for at eldre kan bli boende hjemme utover i alderdommen. Dette skyldes at mange boliger mangler heis, har trapper til baderom, har dørkarmer som er for smale for rullestol og så videre. Den økende gruppen friske og aktive eldre og mange med funksjonsnedsettelse behøver ikke sykehjemsplass, men en bolig de kan bo lenge i (4). Tilpassede boliger bør ifølge Norsk Boligbyggelag bygges eller eksisterende boliger tilpasses slik at de er enkle å komme inn i og å bevege seg i.

Forskning viser at boligtilpasning for eldre og voksne med nedsatt funksjonsevne er en effektiv løsning for å hjelpe dem til å bli boende hjemme lengre (5-8) i et tryggere miljø (7, 9, 10), ha et selvstendig liv (11, 12) og det kan være kostnadseffektivt (13, 14). Kvalitativ forskning viser også at det er viktig for mange eldre å kunne bli boende hjemme etterhvert som de blir eldre - «aging in place» (15, 16). Denne kartleggingsoversikten ser på forskjellige typer initiativer, støtte og virkemidler for å stimulere til boligtilpasning for eldre over 65 og voksne med nedsatt funksjonsevne.

Definisjoner

Boligtilpasninger omfatter i dette prosjektet alle typer tiltak som kan bidra til at eldre og voksne med nedsatt funksjonsevne kan bli boende i eget hjem lengst mulig. Dette innebærer alt fra tekniske og arkitektoniske/designmessige tilpasninger i hjemmet – slik som veggåndtak i dusjen, døråpnere, ramper, heve- og senkemekanisme til kjøkkeinnredning og bad – til etterinnstallering av heis for en eller flere boliger. Tilpasning kan være til en enkeltperson eller en gruppe av boliger (borettslag) så lenge tiltak er rettet mot minst én beboer som er over 65 eller en person med nedsatt funksjonsevne.

Med støtte til boligtilpasning mener vi alle typer støtte, virkemidler, bestemmelser eller tiltak, av finansiell og ikke-finansiell karakter, som er ment å utløse boligtilpasning slik at en eller flere personer kan bo i eget hjem lengst mulig. I denne kunnskapsoppsummeringen må slik støtte være gitt av et offentlig organ, slik som en myndighet eller en frivillig eller ideell organisasjon som Røde Kors, eller gjennom tilskudd (finansielle overføringer fra staten, eller annen enhet, til en virksomhet i sektorer oftest utenfor staten, slik som kommuner, private og offentlige foretak og organisasjoner).

I Norge er flere typer støttetiltak (virkemidler) tilgjengelig for å stimulere til boligtilpasning for eldre over 65 og de med nedsatt funksjonsevne. Det er støttetiltak som rådgiving, skattefradrag, tilskudd og lån. Konkrete eksempler på støtte er grunnlån eller tilskudd fra Husbanken til å oppgradere en bolig gjennom å installere døråpnere, heve-senke-utstyr til bad og eller kjøkken, men også tiltak i umiddelbar nærhet av boligen; som trinnfri adkomst fra parkeringsplass eller å installere heis. I denne rapporten evaluerer vi alle typer støtte, virkemidler, bestemmelser, både av finansiell og ikke-finansiell karakter, som er ment å utløse boligtilpasning slik at en eller flere eldre personer eller voksne med funksjonshemninger kan bli boende hjemme så lenge som det er ønskelig.

Metode

Etter avtale med oppdragsgiver og enighet om problemstillingen utførte vi en systematisk kartleggingsoversikt. En systematisk kartleggingsoversikt er en type kunnskapsoppsummering (litteraturoversikt) som identifiserer og beskriver all eksisterende litteratur, vanligvis forskningslitteratur, på et bestemt tema. Oversikten utføres på en systematisk måte, med etterprøvbare og transparente metoder. Grant og Booth skriver at systematiske kartleggingsoversikter "kartlegger og kategoriserer eksisterende forskning på et bestemt tema, samt identifiserer forskningshull for videre oppdrag om oppsummeringer eller primærstudier. Kartleggingsoversikter inneholder vanligvis ikke en vurdering av studienes metodiske kvalitet"(17).

Denne kartleggingsoversikten ble utført i henhold til det metodiske rammeverket foreslått av Arksey og O'Malley, som omfatter følgende trinn (18):

1. Identifisering av forskningsspørsmålet
2. Identifisering av relevante studier
3. Vurdering av studier (utvelgelse)
4. Kartlegging av dataene (dataauthenting)
5. Sortering, oppsummering og rapportering av resultatene
6. Valgfri konsultasjon.

Vi gjennomførte et omfattende og systematisk søk etter relevant litteratur i følgende databaser:

- MEDLINE (OVID)
- EMBASE
- PsycINFO
- Sociological Abstracts (ProQuest)
- Cochrane Library (Cochrane Database of Systematic Reviews, DARE and CENTRAL)
- CINAHL (EBSCO)
- Epistemonikos
- Web of Science

En forskningsbibliotekar, Johanne Longva, planla og gjennomførte alle søkene. Søkestrategien var fagfellevurdert av en annen bibliotekar. Søket var begrenset til år 2000 til dato for søk. Den endelige søkestrategien er vist i vedlegg 1.

Søk i andre kilder

For å identifisere studier som kanskje ikke er indeksert i litteraturdatabaser, søkte vi i referanselistene til alle inkluderte studier, samt eventuelle litteraturoversikter om støtte til boligtilpasninger for eldre og voksne med nedsatt funksjonsevne. Vi søkte i Google og Google Scholar og vurderte de første 200 treffene. Vi ba eksperter i feltet å sende forskerteamet viktige studier som de var kjent med. Vi søkte også på følgende nettsteder:

- Campbell library
- SBU (Statens Beredning för Medicinsk och Social Utvärdering, Sverige)
- Socialstyrelsen (Dansk)

Boligforskningsinstitutt

- NIBR (Norsk Institutt for by- og regionalforskning)
- HUD (U.S. Department of Housing and Urban Development)
- Boverket (Sverige)

Grå litteraturressurser

- Cristin (Current Research Information System in Norway)
- Australasian Digital Theses Program (<http://adt.caul.edu.au/>)
- Networked Digital Library of Theses and Dissertations (<http://www.ndltd.org>)
- UMI ProQuest Digital Dissertations (<http://www.lib.umi.com/dissertations/>)
- Index to Theses (Great Britain and Ireland) (<http://www.theses.com/>)
- Dissertation Abstracts (North American and European theses)
- OpenSIGLE (<http://www.opensigle.inist.fr>)
- BASE (Bielefeld Academic Search Engine) (<https://www.base-search.net/>)

Inklusjonskriterier

For å bli inkludert i vår kartleggingsoversikt måtte en studie inneholde empirisk materiale, samt en beskrivelse av metodene for datainnsamling og analyse. Utover dette gjaldt følgende inklusjonskriterier:

- Støtten for boligtilpasning må være rettet mot et enkeltindivid eller en gruppe personer over 65 år eller med fysisk funksjonshemning eller nedsatt mobilitet. Støtten kan tildeles til enkeltpersoner eller grupper så lenge tilpasningen gjelder for bruk av en person som inngår i målgruppen
- Støtten må komme fra et offentlig myndighetsorgan, eller en frivillig eller ideell organisasjon, eller gjennom tilskudd
- Støtten må være rettet mot et tiltak om har til hensikt å hjelpe én eller flere personer til å bli boende hjemme lengre. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til:
 - etterinstallering av heis
 - oppgradering for å møte retningslinjene for universell utforming
 - fjerning av terskler
 - trinnfritt inngangsparti
 - analyse av byggets tilstand og behov for tilpasning

- installering av trappeheis
- både enkle tiltak for å bedre tilkomsten til boligen og større ombygginger for å tilrettelegge boligen
- Studien må være utført i høyinntektsland
- Studien må være publisert etter år 2000

Tabell 1: Oversikt over rammen for kartleggingsoversikten

Inklusjons kriterier	
Populasjon	Personer 65 år eller eldre, eller personer med fysisk funksjonshemming eller nedsatt mobilitet, som får boligtilpasning. Det kan være enkeltpersoner eller grupper så lenge boligtilpasningene er for bruk av en person som inngår i målgruppen
Konsept	Alle typer støtte, virkemidler, bestemmelser eller tiltak, av finansiell og ikke-finansiell karakter, som er ment å utløse boligtilpasning slik at en eller flere personer kan bo i eget hjem lengst mulig
Kontekst	Høyinntektsland
Studie design	All empirisk forskning uavhengig av forskningsdesign inklusiv rapporter og evalueringer. Med empirisk forskning mener vi konkrete undersøkelser (observasjon, eksperiment) for å få ny kunnskap og/eller å etterprøve eksisterende kunnskap.
Språk	Ingen språkbegrensninger
Søk dato	2000-2018

Artikkelutvelging

Tre forskere (HA, NB, HHH) leste alle referanser som var identifisert gjennom litteratursøkene. Uavhengig av hverandre og deretter sammen valgte de ut referansene som møtte inklusjonskriteriene. Til denne utvelgelsen benyttet de et forhåndsdefinert utvelgelsesskjema som er basert på inklusjonskriteriene beskrevet ovenfor. Forskerne vurderte først titler og abstrakter og deretter fulltekst av de studiene som ved tittel/abstraktlesing så ut til å møte inklusjonskriteriene. Endelig inkludering ble bestemt med konsensus.

Kvalitetsvurdering av inkluderte studier

To av forfatterne (HA og HHH) utførte uavhengig av hverandre en metodisk kvalitetsvurdering av de inkluderte studiene ved hjelp av Critical Appraisal Skills Program (CASP) sjekkelistene (www.casp-uk.net). Uenighet ble avgjort ved gjentatt lesing av studien og påfølgende diskusjon. Vi vurderte hvorvidt studiene var utført på en måte

som gjør at vi med sikkerhet kan vite at de konklusjonene forfatterne presenterer i publikasjonen er korrekte. Vi vurderte studiene til å ha høy, middels eller lav metodisk kvalitet.

Uthenting av data

Vi lagde et datauthentingsskjema for å samle relevant informasjon fra hver studie på en systematisk måte. Vi hentet ut følgende informasjon fra de inkluderte studiene: karakteristika av studiedeltakerne, type tiltak, type støtte eller tilskudd, kontekst, eventuelle sammenligninger, studieutforming, metoder og resultater. En forfatter (HA) hentet ut alle data fra de inkluderte studiene, og en annen (HHH) kontrollerte informasjonen for nøyaktighet og fullstendighet.

Sortering og oppsummering

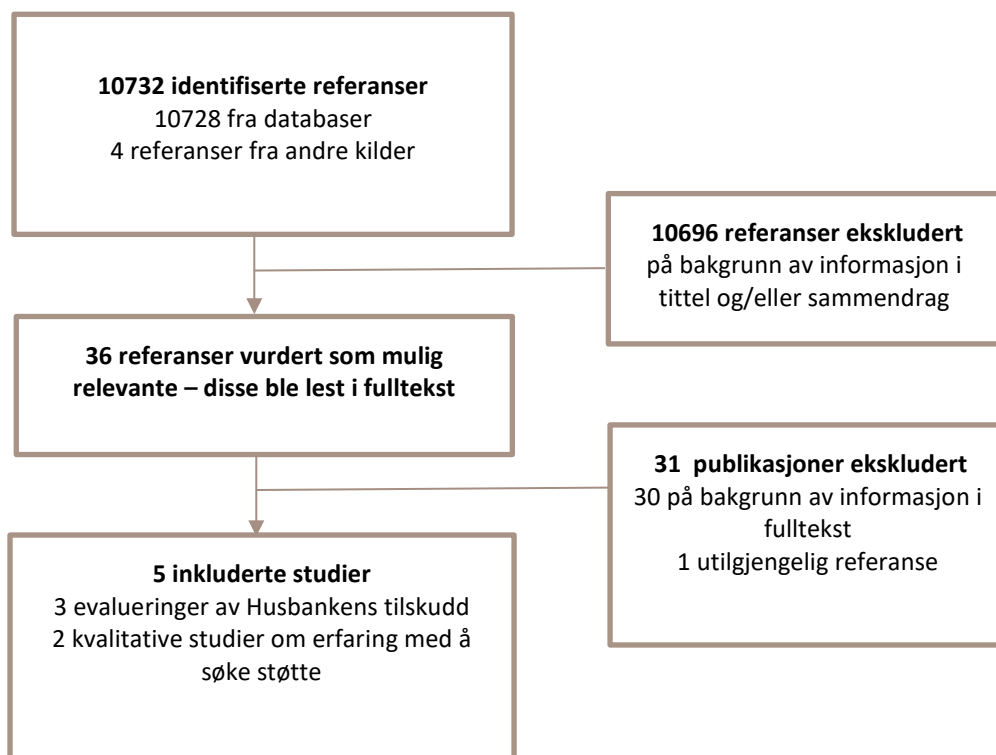
Som beskrevet ovenfor gir en systematisk kartleggingsoversikt en oversikt og beskrivelse over eksisterende forskningslitteratur, vanligvis uten å vurdere den metodiske kvaliteten til de inkluderte studiene. I denne kartleggingsoversikten har vi likevel av kvalitetshensyn vurdert studienes metodiske kvalitet. Vi analyserte informasjonen vi hentet ut fra studiene deskriptivt, med frekvenser og prosenter, og presenterer disse i tekst og tabeller. Vi sorterte studiene, utførte en enkelt tematisk analyse av de kvalitative studiene og oppsummerte resultatene fra studiene.

Resultater

Resultat av litteratursøket

Søket i databaser ga 10728 unike referanser. Husbanken sendte forskerteamet tre rapporter som de mente var aktuelle for problemstillingen. Én publikasjon ble identifisert fra referanselisten til en inkludert studie. Av disse ble 10696 referanser ekskludert i henhold til våre inklusjons- og eksklusjonskriterier.

Vi vurderte 36 publikasjoner som mulig relevante. Vi vurderte disse i fulltekst for å avgjøre om de var relevante eller ikke. Til slutt inkluderte vi fem studier som møtte inklusjonskriteriene. Referanser til oversikter og enkeltstudier som vi ekskluderte etter fulltekstgjennomgang er beskrevet i vedlegg 2. Utvelgelsesprosessen er illustrert i Figur 1.

Figur 1. Flytskjema over identifisert litteratur.

En studie fant vi ikke i fulltekst. Det var "Paris C, editor. Older adults' housing futures in Northern Ireland: Policyrelated research into emerging issues during changing times 2012."

Beskrivelse av de inkluderte studiene

Vi inkluderte til sammen fem studier: tre mixed-metode evalueringer (19-21) og to kvalitative studier (22, 23).

Problemstillingene i inkluderte studier

De tre evalueringene var gjennomført i Norge og var publisert i 2011, 2015 og 2016. Alle var evalueringer av Husbankens støtteordninger. De to inkluderte kvalitative studiene var fra Storbritannia og var publisert i 2002 og 2017.

Overordnet fant vi at det var to forskningstemaer i de fem inkluderte studiene:

- Evalueringene av tilskudd undersøkte tilskudd til støtte for boligtilpasninger i Norge (etterinstallering av heis og tilpasning av bolig). Evalueringene undersøkte også fremmere og barrierer (engelsk: 'facilitators' og 'barriers') i gjennomføring av tilpasning, økonomiske effekter av tilpasning, og generell effekt av tilpasning.
- De kvalitative studiene undersøkte erfaring med søknadsprosessen for boligtilpasning og søkerens egne erfaringer med selve tilpasningen. Se tabell 2.

Tabell 2: Overordnet beskrivelse av de inkluderte studiene

Forfatter/år	Land	Type støtte/tilskudd
Meltevik 2016 (Oxford) (19)	Norge	Tilskudd til etterinnstallering av heis
Becken 2014 (PROBA) (21)	Norge	Tilskudd til boligtilpasning
Råd 2011 (Asplan Viak/ Agenda Kaupang) (20)	Norge	Tilskudd til etablering og tilpasning av bolig
Boniface 2017 (23)	Storbritannia	Støtte for boligtilpasning
Awang 2002 (22)	Storbritannia	Støtte for boligtilpasning

Alle de fem inkluderte studiene belyste flere problemstillinger i sine studier. Vi gir en detaljert oversikt over studienes problemstillinger i tabell 3.

Tabell 3: Problemstillingene i de inkluderte studiene

Forfatter/år	Problemstillingene
Meltevik 2016 (Oxford)(19)	Fremskaffe ny kunnskap om hva som er fremmere og barrierer i gjennomføring av heisprosjekter Vurdere tilskuddsordningen og hvordan den praktiseres, inkludert anbefalinger av konkrete endringsforslag Synliggjøre og drøfte sannsynlige økonomiske effekter av gjennomføring av heisprosjekter
Becken 2014 (PROBA) (21)	Belyse underforbruk av tilskudd til boligtilpasning i norske kommuner Frembringe kunnskap om effektene av tilskudd til boligtilpasning som virkemiddel Sammenlikne bruken av tilskudd til boligtilpasning i Norge med tilsvarende ordning i Sverige
Råd 2011 (Asplan Viak/Agenda Kaupang) (20)	Besvare: Er tilskuddsordningen tilstrekkelig godt utformet? Besvare: Er tilskuddsforvaltningen ivaretatt på en god måte? Besvare: Hvilke effekter gir tilskuddet?
Boniface 2017 (23)	Beskrive opplevelsene til familier med et funksjonshemmet barn (i bestemte walisiske kommuner) med tilpasningsprosessen Beskrive synspunkter fra fagfolk som er involvert i å administrere tilpasninger for funksjonshemmede i walisiske kommuner Gi en oversikt over de lokale myndighetenes offentlig tilgjengelige prosedyrer for administrering av tilskudd for barn med funksjonshemninger
Awang 2002 (22)	Undersøke opplevelsene til eldre mennesker som har brukt «Disabled facilities grants» til å tilpasse sine hjem som en del av «independent living» Undersøke hvordan søkerne deltok i tilpasningsprosessene og hvor de fant opplysninger om tilskuddet Utforske støttemekanismer og deres ledelse, inkludert hvordan eldre tjenestebrukere deltok i tjenesteleveranse

Studie design

Vi inkluderte tre evalueringer av Husbankens tilskudd; en om etterinstallering av heis (19), en om tilskudd til boligtilpasning (21) og en om tilskudd til etablering og tilpasning av bolig (20). Disse tre norske evalueringene brukte ulike metoder, og kan derfor kalles mixed-metode studier, for å svare på problemstillingene. Disse metodene var:

- Analyse av Husbankens statistikk og registerdata (alle)

- Dokumentanalyse (alle)
- Spørreskjemaundersøkelse (alle)
- Intervju (alle)
- Samfunnsøkonomisk analyse (1 evaluering: etterinstallering av heis)
- Case studier (1 evaluering: evaluering av tilskudd til tilpasning)

Med hensyn til primærdata analyserte Meltevik (19) data fra totalt 45 personer, Becken og medarbeidere (21) foretok en spørreundersøkelse og intervjuer med et ukjent antall deltakere, mens Råd og medarbeidere (20) intervjuet ca 30 personer.

Vi inkluderte to primærstudier fra Storbritannia som undersøkte *brukeres erfaringer* med å søke om støtte til og gjennomføre boligtilpasninger (22, 23). En var en kvalitativ intervjustudie med ca 14 deltakere (22). Den andre brukte både en spørreskjemaundersøkelse med åpne og lukkede spørsmål, i tillegg til intervjuer. Imidlertid var bare kvalitative funn om tilpasning for barn med nedsatt funksjonsevne presentert i publikasjonen, og dette er derfor en kvalitativ studie (23). Den beskriver resultater fra intervjuer med 64 familier. I tabell 4 gir vi en detaljert beskrivelse av hver studies metoder for datainnsamling.

Tabell 4: Forskningsmetoder og antall deltaker i de inkluderte studiene

Forfatter/ År	Forskningsmetode	Antall deltaker eller databaser/dokumenter
Meltevik 2016 (Oxford)(19)	Dokumentstudier	6 nøkkeldokumenter
	Intervjuer	15 informater, fra Husbanken, borettslag/sameie som har installert eller ikke fullført installasjon, boligbyggelag, kommunen
	Spørreskjemaundersøkelse	30 kontaktpersoner for boligrettslag/sameie
	Registerdata	Ikke beskrevet
	Samfunnsøkonomiske analyse	Relevant litteratur, tidligere analyser, statistikk fra SSB statistikkbank og KOSTRA-databasen
Becken 2014 (PROBA) (21)	Dokumentanalyse (dokumenter fra Norge og Sverige)	Nøkkeldokumenter
	Registeranalyse	Fra saksbehandlingssystemene Startsak eller StartRap i perioden 2005-2013
	Informantintervjuer i Norge og Sverige	Ansatte i Boverket og i Malmø kommune i Sverige, informanter ved samtlige av Husbankens regionkontor, Husbankens strategikontor i Drammen og utvalgte Hjelpemiddelsentraler og Funksjonshemmedes Fellesforening

	Casestudier med intervjuer	Gjennomført intervjuer i åtte utvalgte kommuner med ledere, rådgivere og saksbehandlere ved boligkontorene, ledere og ergoterapeuter i rehabiliteringstjenesten
	Brukerintervjuer over telefon med semistrukturert intervju-guide	Åtte mottakere av tilskuddet, to pårørende
	Samfunnsøkonomiske analyse	Ikke klart beskrevet
Råd 2011 (Asplan Viak/Agenda Kaupang) (20)	Spørreskjemaundersøkelse	246 kommuner
	Dybdeintervju	Cirka 30 personer, saksbehandlere og ledere i Husbankens regionkontor, samt kommunalt ansatte
	Statistisk analyse	Statistikk på Husbankens hjemmeside
	Dokumentanalyse	Nøkkeldokumenter
Boniface 2017 (23)	Intervju	48 familier med funksjonshemmede barn
	Online spørreundersøkelse med åpne spørsmål	16 familier
Awang 2002 (22)	Intervju	9 eldre, 7 prosjektkoordinatorer
	Pilot studie med ergoterapeut	1 høgskole

Vurdering av studienes metodiske kvalitet

For å vurdere de inkluderte studienes metodiske kvalitet brukte vi anbefalingene gitt av Critical Appraisal Skills Programme (CASP) (24). CASP har flere sjekkelister avhengig av hvilken metodologi som er brukt i studien som skal vurderes. Vi benyttet den kvalitative sjekkelisten for å vurdere de to kvalitative studiene. Det finnes imidlertid ikke en sjekkeliste fra CASP, eller andre organisasjoner, rettet mot evalueringstudier med metodene benyttet i de tre evalueringene vi inkluderte. Vi justerte derfor den kvalitative sjekklisten og benyttet den (sjekklisten er beskrevet nedenfor).

Vi vurderte at de tre inkluderte evalueringer hadde lav metodisk kvalitet. Ingen ga en klar beskrivelse av forskningsmetodene og analysene som var gjort. I funnene er det vanskelig å se hvilke data de forskjellige funnene kommer fra. Samlet sett gjør dette at det er vanskelig å stole på resultatene (Tabell 5).

Tabell 5: Metodisk vurdering av de tre inkluderte evalueringsstudiene

Forfatter år	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Vurdering
Råd 2011 (Asplan mm) (20)	Ja	Ja	Ja, men ikke forklart	Uklar	Nei	Nei	Ikke beskrevet	Uklar	Ja	Lav
Becken 2014 (PROBA) (21)	Ja	Ja	Ja, men ikke forklart	Uklar	Nei	Uklar	Ikke beskrevet	Uklar	Uklar	Lav
Meltevik 2016 (Oxford) (19)	Ja	Ja	Ja, men ikke forklart	Uklar	Nei	Nei	Ikke beskrevet	Uklar	Ja	Lav

Vurderingskriterier

1. Was there a clear statement of the aims of the evaluation?
2. Was it appropriate to conduct an evaluation?
3. Was the research design appropriate to address the aims of the evaluation?
4. If primary research was conducted, was the recruitment strategy appropriate to the aims of the evaluation question? If secondary data sources were used, were they well described and was the clearance process for accessing the data described?
5. Has the relationship between researcher and participants as well as the researcher and the project being evaluated been adequately considered?
6. Have ethical issues been taken into consideration?
7. Was the data analysis sufficiently rigorous and described in detail?
8. Is there a clear statement of findings? And are these supported by the evidence in the evaluation?
9. Does the evaluation contribute to improving the program by making recommendations?

Begge de kvalitative studiene (22, 23) hadde høy metodisk kvalitet. De hadde god beskrivelse av kontekst og forklaring av metodene brukt for å samle inn data. Det var imidlertid en liten begrensning at det var uklar rapportering om forfatters kontakt/ansvar med studiens lokalisering, deltakere og hvem som hadde gjort hva i datainnsamling og analyse (Tabell 6).

Tabell 6: Metodisk vurdering av de to inkluderte kvalitative studiene

Forfatter/ år	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Vurdering
Awang 2002	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Ja	Ja	Ja	Høy
Boniface 2017	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Uklar	Ja	Ja	Ja	Høy

Vurderingskriterier

1. Was there a clear statement of the aims of the research?
2. Is a qualitative methodology appropriate?
3. Was the research design appropriate to address the aims of the research?
4. Was the recruitment strategy appropriate to the aims of the research?
5. Was the data collected in a way that addressed the research issue?
6. Has the relationship between researcher and participants been adequately considered?
7. Have ethical issues been taken into consideration?

8. Was the data analysis sufficiently rigorous and described in detail?
9. Is there a clear statement of findings? And are these supported by the evidence in the paper?
10. Does the research make a valuable contribution?

Beskrivelse av de inkluderte tiltakene

Norske tilskuddsordninger

Tre av de inkluderte studiene beskrev tilskuddsordninger i Norge. Nedenfor beskriver vi tiltakene vurdert i hver av disse tre evalueringene.

Tilskudd til boligtilpasning

To av de inkluderte evalueringene vurderte tilskudd til boligtilpasning. Målet med tilskuddene er å bidra til at personer kan bo lengst mulig hjemme når de har redusert funksjonsnivå og/eller sviktende helse: Alle skal ha en bolig som fungerer godt for dem. Tilskudd kan tildeles til både enkle tiltak og større ombygninger for å tilrettelegge boligen for søkere. Det er ingen aldersbegrensning. Det er en behovsprøvd ordning (20, 21).

Husbanken gir tilskudd til kommuner som administrerer det og videre tildeler tilskudd til enkeltpersoner. Kommunene bestemmer selv om de ønsker å tilby tilskuddet til sine innbyggere. Hver enkelt kommune må søke midler fra Husbankens regionkontor. Tildeling fra kommunen gjøres etter en vurdering av tilpasningsbehovet samt en økonomisk behovsprøving. Det er opp til kommunen å sette en øvre grense per tilskudd og hvorvidt tilskudd kan eller skal kombineres med lån (21).

Tilskudd til etterinstallering av heis

En av de inkluderte evalueringene undersøkte tilskudd til etterinnstallering av heis. Slike tilskudd kan tildeles eiere av eksisterende boligeiendommer med minst tre etasjer for å øke tilgang for de som bor der. Det kan også gis tilskudd til konsulentbistand til prosjektering og kostnadsoverlag til heis. Søknadsprosess og regelverk er det samme for hele Norge. Søkere tar kontakt med Husbankens regionkontor. Søknader sendes så til Husbanken Vest for evaluering og prioritering og så tilbake til det regionale kontoret for innspill eller justeringer. Når det er enighet om lista er det regionkontorene som overfører penger og overtar saksbehandlingen. Tilskuddet hadde oppstart i 2008 (19).

Britiske tilskuddsordninger

Tilskudd i Storbritannia var kun kort nevnt i de to inkluderte studiene fra Storbritannia. Beskrivelsen av tilskuddet har vi hentet fra den offisielle nettsiden for tilskuddet.

«Disabled facilities grants»

Begge de to kvalitative studiene undersøkte erfaringer med «disabled facilities grants» (22, 23). Tilskudd for å tilpasse bolig for de med nedsatt funksjon omfatter tilpasninger som: utvide dører, installere ramper, gi bedre tilgang til rom og fasiliteter, innstallere et

varmesystem som er tilpasset brukers behov. De som søker må ha nedsatt funksjons-
evne eller bo sammen med en som har det og leie eller eie huset. Tilskuddet utdelt av
kommunene. (<https://www.gov.uk/disabled-facilities-grants/>)

Oppsummering av funn fra evalueringene av Husbankens tilskudd

Det var tre evalueringer som vurderte tilskudd fra Husbanken. Vi omtaler de viktigste resultatene fra disse evalueringene nedenfor.

«Evaluering om etterinstallering av heis» fra 2016 fant at tilskuddet fungerte tilfreds-
stillende og etter hensikten. Tilskuddet ble sett på som viktig fra de som søkte det, og
det traff sin målgruppe (19). Evalueringen oppga at fordelingen mellom fylker tyder på
at det er en skjevhet i fordelingen sammenlignet med behovet. Tilskudd til etterinstal-
lering av heis er administrert av Husbanken, ikke de enkelte kommunene. Evalueringen
fant at søknadsprosessen fungerer bra og får god tilbakemelding. Kommunene er of-
test kun involvert i hensyn til byggesøknad, hvor det ofte oppstår utfordringer og at
kunnskapen om både Husbanken og NAVs finansieringsordninger var lite kjent (19).
Rapporten fant at «Dette gir tydelige indikasjoner på at tilskuddet har ført til at flere
har tilpasset egen bolig (installert heis), og dermed en bedre tilrettelagt boligmasse.»
(19)(s. 30)

Evalueringen fra 2011 «Evaluering av tilskudd til etablering og tilpasning av bolig» fant
at tilskuddet for boligtilpasning hadde sikret en bedre tilpasset bolig for de som trengte
det og hadde dårlig økonomi. Tilskuddet gikk oftest til eldre med nedsatt funksjons-
evne (20). Evalueringen fra 2014 «Evaluering av tilskudd til tilpasning» fant imidlertid
at tilskuddet ikke var jevnt distribuert over hele Norge, og at det ofte var en større sats-
ning i større kommuner enn i små kommuner (21).

I motsetning til tilskudd for etterinnstallering av heis er tilskudd til tilpasning av bolig
administrert gjennom kommunene. Hver kommune har sin egen løsning for markedsfø-
ring, søknad, støtte under prosessen og oppfølging. Evalueringene fant at ikke alle kom-
munene har samme tilbud om tilskudd for boligtilpasning og at i mange tilfeller over-
steg behovet de midlene som kunne utdeles. Noen ganger var tildelingene fra Husban-
ken til kommunene så lave at kommunene ikke ønsket å forvalte ordningen (20, 21).

Alle tre evalueringene, men evalueringen av etterinnstallering av heis i mindre grad,
fant at prosessen med å søke var vanskelig og kompleks, og at søkerne trengte mer
støtte og veiledning enn det de fikk tilbud om. En del av prosessen omhandler klarere
markedsføring og klargjøring av hva som er kriteriene for å søke og selve søknadspro-
sessen (19-21). Evalueringen om tilskudd til boligtilpasning fra 2014 fant at ergoter-
peuten kan være et bindeledd mellom bruker og kommune og forklare prosessen til sø-
kerne (21). Evaluering om etterinstallering av heis fant at aktuelle prosjekter og søkna-
der ofte har en ildsjel som driver prosessen fra borettslag/sameie. Hvis denne ildsjelen
faller bort så stopper prosessen opp og prosjektet risikerer å ikke bli gjennomført (19).

Både evaluering av tilskudd til etablering og tilpasning (20) og evaluering av etterinstallering av heis (19) fant at det er behov for at tilskuddet økes i de kommende år fordi det blir flere eldre i samfunnet og fordi det ikke er avsatt nok midler til å dekke et økende behov. Husbanken har frem til nå i liten grad måttet prioritere mellom søknadene. Dette kan bety at det i fremtiden vil være behov for tydeligere tildelingskriterier og en spissing av tilskuddsordningens formål for å opprettholde graden av måloppnåelse (19). Muligens bør Norge bevege seg mot en rettighetsbasert modell for tilskudd til boligtilpasning slik som i Sverige, istedenfor en behovsprøvd modell (21).

Ingen studier svarte på spørsmålet om hvorvidt støtte for boligtilpasning økte antall gjennomførte tilpasninger.

Oppsummering av funn fra de kvalitative studiene fra Storbritannia

Både Awang 2002 og Boniface 2017 (22, 23) fant at de som søkte støtte til boligtilpasning hadde blitt gjort oppmerksom på tilskuddet via både uformell og formell informasjon. Det var imidlertid begrenset tilgang til informasjon om tilskudd, ingen markedsføring av tilbud, dårlig kommunikasjon og begrenset informasjon for mer spesifikke målgrupper, slik som barn med nedsatt funksjonsevne. Forskerne fant at systemet for å søke støtte var komplekst, fragmentert og vanskelig å finne fram i og at det var ulikheter mellom kommunene med hensyn til hvor mye hjelp man kunne få med søknaden, oppfølging og administrativ støtte. Awang (22) fant at det var ikke nok penger til støtte til å dekke behovene i kommunene, som brukerne mente resulterte i en kamp mellom plikten til å informere om tilskuddet og å dekke brukernes behov.

Boniface (23) fant at manglende informasjon og dårlig kommunikasjon resulterte i at familiene noen ganger ikke forstod helheten av tilpasningen som skulle skje. Uklarhetene så ut til å skyldes at hver person de var i kontakt med kun ga dem beskrivelse av en del av prosessen. Familiene fikk heller ikke opplysninger som gjorde dem i stand til å forstå omfanget av hva som ble planlagt og hvordan det ville bli finansiert. Resultatet var forvirring og forsinkelser som ble opplevd som stressende fra familiens side.

Sammenligning av de inkluderte studiene

Tilskuddsordningene beskrevet i de inkluderte studiene fra Norge og Storbritannia ser ut til å være relativt like. Det er derfor relevant å vurdere hvorvidt funnene fra de to kvalitative studiene sammenfaller med funnene fra de norske evalueringene. Vi har utviklet en enkel tabell for å synliggjøre likheter og forskjeller. For å lage tabellen gjorde vi følgende: vi gikk gjennom de to inkluderte kvalitative studiene og identifiserte funn. Vi organiserte disse funnene i grupper og skapte deretter seks ulike tema som reflekterte de sentrale problemene (vist i første kolonne i tabell 7). Disse temaene tillot oss å vurdere tilpasningen mellom de kvalitative studiene (22, 23) og de tre evaluering av Husbankens tilskudd til tilpasning (20, 21) og etterinstallering av heis (19).

Tabell 7: Matrise analyse av de inkluderte studiene

	Råd 2011 (20)	Becken 2014 (21)	Meltevik 2016 (19)
1. Mangel på informasjon og markedsføring om tilskudd	X	X	X
2. Dårlig eller svak kommunikasjon fra programmet om tilskudd		X	
3. Vanskelig tilgang til søknadsprosess om tilskudd		X	
4. Komplekst system som er vanskelig å finne fram i for å søke om og gjennomføre tilpasning		X	
5. Ikke tilstrekkelig midler til å dekke behov for tilskudd	X	X	X
6. Støtte og assistanse varierte mellom kommuner for å kunne søke om og gjennomføre tilpasning	X	X	

Resultatene i tabellen indikerer at tilskudd for etterinstallering av heis ikke hadde de samme utfordringene som tilskudd om boligtilpasning. Det kan være fordi tilskudd for etterinstallering av heis er et sentralisert program som har samme prosess for hele landet. Med hensyn til tilskudd om boligtilpasning ble flere av de samme problemene med mangel på informasjon og systemets kompleksitet opplevd både i Norge og i Storbritannia. Alle studiene fant at behovet for tilskudd var langt større enn de tilgjengelige midlene.

Diskusjon

Vi fant fem studier som møtte inklusjonskriteriene: tre evalueringer av Husbankens tilskuddsordninger fra Norge to kvalitative studier fra Storbritannia.

Studiene belyste prosessen rundt støtte for boligtilpasning. De kvalitative studiene fra Storbritannia fant at det var vanskelig å få informasjon om og å søke tilskudd til boligtilpasning. Prosessen var kompleks og kommunikasjonen mellom kommunene og søkerne var ofte dårlig. Søkerne ønsket mer støtte og veiledning gjennom prosessen. De tre evalueringene av Husbankes støtteordninger fant tilsvarende problemer i Norge. Både i Storbritannia og i Norge ser det ut til at behovet er større enn de tilgjengelige midlene som er satt av til boligtilpasning.

Denne systematiske kartleggingsoversikten gir den mest oppdaterte beskrivelsen av empirisk forskning publisert om støtte til boligtilpasning. Vi kunne ikke finne fulltekst av en av de identifiserte studiene. Det er mulig at den kunne vært inkludert hvis vi hadde lest den i fulltekst.

Det finnes svært lite empirisk forskning om støtte til boligtilpasninger for eldre og voksne med nedsatt funksjonsevne. Mer forskning trengs for å kunne fastslå hvorvidt støtte til boligtilpasning øker antall tilpasninger som er gjennomført. For å forske på det vil et studiedesign med en kontrollgruppe være viktig. I en norsk kontekst kan f.eks kontrollgruppen være en kommune som ikke søker penger fra Husbanken for tilskudd til boligtilpasning eller etterinnstallering av heis. Det er viktig at eventuell fremtidig forskning som undersøker effekt av tilskudd til boligtilpasning på antall tilpasninger tar hensyn til at måten tilskudd er markedsført og administrert på varierer fra kommune til kommune. Det kan også være nyttig med studier som undersøker hvorvidt en behovsprøvd eller rettighetsbasert modell vil føre til at flere ønsker å tilpasse sin bolig for å bli boende hjemme lengst mulig. Til slutt nevner vi at vi fant noe kvalitative forskning som undersøkte søkeres erfaring med å søke om støtte for boligtilpasning. Mer forskning i Norge om dette tema kunne gi tilbakemelding på hvordan prosessen kan forbedres i henhold til brukeropplevelser.

Referanser

1. Barlindhaug R. Eldres boligpreferanser. 2010.
2. Al-Shamkawy A. Universell utforming og eldrebølgen; En studie av universell utforming av eksisterende boliger der eldre bor og hindringene i veien for det i Tromsø kommune: UiT Norges arktiske universitet; 2015.
3. Østby L. Den norske eldrebølgen: Ikke blant Europas største, men dyrt kan det bli. 2004.
4. Norske Boligbyggelag. [Available from: www.nbbl.no].
5. Safran-Norton CE. Physical home environment as a determinant of aging in place for different types of elderly households. *Journal of Housing for the Elderly*. 2010;24(2):208-31.
6. Liu SY, Lapane KL. Residential modifications and decline in physical function among community-dwelling older adults. *The Gerontologist*. 2009;49(3):344-54.
7. Chase CA, Mann K, Wasek S, Arbesman M. Systematic review of the effect of home modification and fall prevention programs on falls and the performance of community-dwelling older adults. *American Journal of Occupational Therapy*. 2012;66(3):284-91.
8. Hwang E, Cummings L, Sixsmith A, Sixsmith J. Impacts of home modifications on aging-in-place. *Journal of Housing for the Elderly*. 2011;25(3):246-57.
9. Nikolaus T, Bach M. Preventing falls in community-dwelling frail older people using a home intervention team (HIT): results from the randomized Falls-HIT trial. *Journal of the American Geriatrics Society*. 2003;51(3):300-5.
10. Tse T. The environment and falls prevention: Do environmental modifications make a difference? *Australian Occupational Therapy Journal*. 2005;52(4):271-81.
11. Dunn PA. The impact of the housing environment upon the ability of disabled people to live independently. *Disability, Handicap & Society*. 1990;5(1):37-52.
12. Stark S, Landsbaum A, Palmer JL, Somerville EK, Morris JC, Harvey A, et al. Client-centred home modifications improve daily activity performance of older adults. *Canadian Journal of Occupational Therapy*. 2009;76(1_suppl):235-45.
13. Lansley P, McCreadie C, Tinker A. Can adapting the homes of older people and providing assistive technology pay its way? *Age and Ageing*. 2004;33(6):571-6.
14. Lansley P, McCreadie C, Tinker A, Flanagan S, Goodacre K, Turner-Smith A. Adapting the homes of older people: a case study of costs and savings. *Building Research & Information*. 2004;32(6):468-83.
15. Wiles JL, Leibing A, Guberman N, Reeve J, Allen RE. The meaning of "aging in place" to older people. *The gerontologist*. 2012;52(3):357-66.
16. Tanner B, Tilse C, De Jonge D. Restoring and sustaining home: The impact of home modifications on the meaning of home for older people. *Journal of Housing for the Elderly*. 2008;22(3):195-215.
17. Grant MJ, Booth A. A typology of reviews: an analysis of 14 review types and associated methodologies. *Health Information & Libraries Journal*. 2009;26(2):91-108.
18. Arksey H, O'Malley L. Scoping studies: towards a methodological framework. *International journal of social research methodology*. 2005;8(1):19-32.
19. Metltevik SB, Bjørn; Emblem, Anne Wenche; Ervik, Marthe Rosenvinge. Evaluering av tilskudd til etterinstallering av heis. Oxford Research; 2016.

20. Råd OG, Helgesen O, Stenstadvold, M. Evaluering av tilskudd til etablering og tilpasning av bolig. 2011.
21. PROBA Samfunnsanalyse. Evaluering av tilskudd til tilpasning. PROBA Samfunnsanalyse; 2014.
22. Awang D. Older people and participation within Disabled Facilities Grant processes. *British Journal of Occupational Therapy*. 2002;65(6):261-8.
23. Boniface G, Morgan D. The central role of the occupational therapist in facilitating housing adaptations/home modifications for disabled children. *British Journal of Occupational Therapy*. 2017;80(6):375-83.
24. Critical Appraisal Skills Programme. CASP Checklists 2018 [Available from: <https://casp-uk.net/casp-tools-checklists/>].

Vedlegg

Vedlegg 1 - Søkestrategi

TITTEL PÅ SØKET

Kontaktperson: Heather Ames
Søk: Johanne Longva
Kommentar:
Dublettsjekk i EndNote: Før dublettkontroll: 14700
Etter dublettkontroll: 11457

Pico-skjema:

Hva er spørsmålet som litteratursøket er ment å besvare?	Spørsmålet i PICO format				Kjente relevante studier
	Population (pasient)	Intervensjon (tiltak)	Comparison (sammenligning)	Outcome (utfall)	
Husbanden ønsker å finne ut om/hvordan ulike tilskuddsordninger fører til utløsning av tilpasninger i hjemmet.	Persons 65 or over and or those living with a physical disability or decreased mobility	All efforts or interventions that aid a person to stay in their home for the longest time possible. The adjustments must have been stimulated by government or NGO projects or grants.			

Database: Web of Science

Dato: 12.03.18

Antall treff: 4,357

TOPIC: (((("housing" or "architectural accessibility" or "elevator*" or "escalator*" or "floor*" or "floorcovering*" or "interior design*" or "furnishing*" or "parking facilit*" or "Independent living" or "environment design*" or "facility design*" or "adoption of accessibility in housing" or "Barrier Free Environment*" or (("home*" or "housing*" or "enviroment*" or "residental*" or "dwelling" or "accomodation*") NEAR/3 ("intervention*" or "modification*" or "adjustment" or "adapt*" or accessib*)) or "assistive technolog*" or "home intervention team\$" or "aging in place" or "age in place" or "Ageing-in-place" or ("retirement" NEAR/2 ("facilit*" or "village*")) or (("architectural" or "facility" or "physical" or "facilities") NEAR/2 ("barrier\$" or "access*")) or (("public" or "government*" or "state" or "federal") NEAR/2 "assistance") or (("design*" or "furnish*") NEAR/2 "interior")))) AND TOPIC: (("aged" or "retirement" or "elder*" or "senior\$" or "senium" or "olde*" or "geriatr*" or "handicap*" or "disabili*" or "challeng*" or "movement-disab*" or ("disabled" NEAR/2 ("person*" or adult* or people)) or ("Mobility" or "movability") NEAR/2 ("Impairment" or "limit")))) AND TOPIC: (((grant* or donat* or fund* or foundation\$ or contribut* or subsid* or support* or "financial" or "finance" or "financing")))

Refined by: WEB OF SCIENCE CATEGORIES: (PUBLIC ENVIRONMENTAL OCCUPATIONAL HEALTH OR REHABILITATION OR GERONTOLOGY OR BUSINESS FINANCE OR GERIATRICS GERONTOLOGY OR SOCIAL ISSUES OR ERGONOMICS OR URBAN STUDIES OR MEDICAL INFORMATICS OR DEMOGRAPHY OR HEALTH CARE SCIENCES SERVICES OR HEALTH POLICY SERVICES OR COMPUTER SCIENCE INTERDISCIPLINARY APPLICATIONS OR PHYSIOLOGY OR COMPUTER SCIENCE CYBERNETICS OR MANAGEMENT OR ECONOMICS OR PUBLIC ADMINISTRATION OR PLANNING DEVELOPMENT OR COMPUTER SCIENCE ARTIFICIAL INTELLIGENCE OR TRANSPORTATION OR ENGINEERING ENVIRONMENTAL OR ARCHITECTURE OR ENGINEERING MANUFACTURING OR TELECOMMUNICATIONS OR SOCIAL SCIENCES INTERDISCIPLINARY OR LAW OR PRIMARY HEALTH CARE OR BUSINESS OR OPERATIONS RESEARCH MANAGEMENT SCIENCE OR INSTRUMENTS INSTRUMENTATION OR ROBOTICS OR MULTIDISCIPLINARY SCIENCES OR ENGINEERING CIVIL OR FAMILY STUDIES OR ENGINEERING MULTIDISCIPLINARY OR COMPUTER SCIENCE INFORMATION SYSTEMS OR CONSTRUCTION BUILDING TECHNOLOGY) AND COUNTRIES/REGIONS: (USA OR ESTONIA OR ENGLAND OR AUSTRALIA OR CANADA OR CHILE OR SLOVAKIA OR SWEDEN OR NETHERLANDS OR GERMANY OR POLAND OR ITALY OR SAUDI ARABIA OR JAPAN OR SLOVENIA OR SPAIN OR SCOTLAND OR LITHUANIA OR CZECH REPUBLIC OR FRANCE OR ICELAND OR OMAN OR NEW ZEALAND OR WALES OR NORWAY OR BAHRAIN OR SOUTH KOREA OR BARBADOS OR SWITZERLAND OR IRELAND OR BELGIUM OR U ARAB EMIRATES OR DENMARK OR SINGAPORE OR FINLAND OR ISRAEL OR AUSTRIA OR NORTH IRELAND OR HUNGARY OR PORTUGAL OR LATVIA OR GREECE)

Timespan: 2000-2018. Indexes: SCI-EXPANDED, SSCI, A&HCI, ESCI.

Database: Cochrane Database of Systematic Reviews : Issue 2 of 2, February 2017, Database of Abstracts of Reviews of Effect : Issue 2 of 4, April 2015, Cochrane Central Register of Controlled Trials : Issue 1 of 12, January 2017, Cochrane methodology register : Issue 3 of 4, July 2012, Health Technology Assessment Database : Issue 4 of 4, October 2016, NHS Economic Evaluation Database : Issue 2 of 4, April 2015

Database: ERIC (1966 - current) & Health Research Premium Collection (1946 - current) & Sociological Abstracts (1952 - current)

Dato: 12.03.18

Antall treff: 1,134

AB,TI(("housing" OR "architectural accessibility" OR "elevator*" OR "escalator*" OR "floor*" OR "floorcovering*" OR "interior design*" OR "furnishing*" OR "parking facilit*" OR "Independent living" OR "environment design*" OR "facility design*" OR "adoption of accessibility in housing" OR "Barrier Free Environment*" OR ("home*" OR "housing*" OR "environment*" OR "residential*" OR "dwelling" OR "accomodation*") NEAR/4 ("intervention*" OR "modification*" OR "adjustment " OR "adapt*" OR "accessib*")) OR "assistive technolog*" OR "home intervention team*" OR "aging in place" OR "age in place" OR "Ageing-in-place" OR ("retirement" NEAR/3 ("facilit*" OR "village*")) OR (("architectural" OR "facility" OR "physical" OR "facilities") NEAR/3 ("barrier*" OR "access*")) OR (("public" OR "government*" OR "state" OR "federal") NEAR/3 "assistance") OR (("design*" OR "furnish*") NEAR/3 "interior")) AND AB,TI("aged" OR "retirement" OR "elder*" OR "senior*" OR "senium" OR "olde*" OR "geriatr*" OR "handicap*" OR "disabili*" OR "challeng*" OR "movement-disab*" OR ("disabled" NEAR/3 ("person*" OR adult* OR people)) OR ("Mobility" OR "mobility") NEAR/3 ("Impairment" OR "limit")) AND AB,TI(("grant*" OR "donat*" OR "fund*" OR "foundation*" OR "contribut*" OR "subsid*" OR "support*" OR "financial" OR "finance" OR "financing"))

Publication date

2000 - 2018 (years)

Scholarly Journals OR Dissertations & Theses OR Reports OR Books

United States--US OR United Kingdom--UK OR Australia OR Canada OR Sweden OR England OR United States OR US OR New Zealand OR Japan OR Netherlands OR Hong Kong OR UK OR United Kingdom OR California OR Europe OR Norway OR Spain OR Scotland OR Germany OR Singapore OR Denmark OR Ireland OR New York City New York OR Israel OR South Korea OR Toronto Ontario Canada OR Ontario Canada OR Wales OR Washington DC OR Finland OR France OR Chicago Illinois OR Los Angeles California OR New York OR Melbourne Victoria Australia OR Vancouver British Columbia Canada OR Northern Ireland OR San Francisco California OR Victoria Australia OR Belgium OR Portugal OR Slovenia OR Boston Massachusetts OR Florida OR North Carolina OR Western Australia Australia OR Atlanta Georgia OR Austria OR British Columbia Canada OR Czech Republic OR Detroit Michigan OR Greece OR Iceland OR Indianapolis Indiana OR Italy OR Korea OR New Jersey OR Oman OR Pittsburgh Pennsylvania OR Queensland

Australia OR Saudi Arabia OR South Australia Australia OR Sydney New South Wales
Australia OR Utah OR Virginia

Database: Scopus

Dato: 14.03.18

Antall treff: 8,899

TITLE-ABS ("housing" OR "architectural accessibility" OR "elevator*" OR "escala-
tor*" OR "floor*" OR "floorcovering*" OR "interior design*" OR "furnishing*" OR
"parking facilit*" OR "Independent living" OR "environment design*" OR "facility de-
sign*" OR "adoption of accessibility in housing" OR "Barrier Free Environment*" OR
"assistive technolog*" OR "home intervention team*" OR "aging in place" OR "age in
place" OR "Ageing-in-place" OR (("home*" OR "housing*" OR "enviroment*" OR
"residental*" OR "dwelling" OR "accomodation*") W/3 ("intervention*" OR "modi-
fication*" OR "adjustment" OR "adapt*" OR accessib*)) OR ("retirement" W/2 ("
facilit*" OR "village*")) OR (("architectural" OR "facility" OR "physical" OR "fa-
cilities") W/2 ("barrier*" OR "access*")) OR (("public" OR "government*" OR
"state" OR "federal") W/2 "assistance") OR (("design*" OR "furnish*") W/2 ("
interior"))) AND TITLE-ABS ("grant*" OR "donat*" OR "fund*" OR "foundation*"
OR "contribut*" OR "subsid*" OR "support*" OR "financial" OR "finance" OR "fi-
nancing") AND TITLE-ABS ("aged" OR "retirement" OR "elder*" OR "senior*" OR
"senium" OR "olde*" OR "geriatr*" OR "handicap*" OR "disabili*" OR "challeng*"
OR "movement-disab*" OR ("disabled" W/2 ("person*" OR adult* OR people))
OR (("Mobility" OR "movability") W/2 ("Impairment" OR "limit*"))) AND (
LIMIT-TO (PUBYEAR, 2018) OR LIMIT-TO (PUBYEAR, 2017) OR LIMIT-TO (
PUBYEAR, 2016) OR LIMIT-TO (PUBYEAR, 2015) OR LIMIT-TO (PUBYEAR,
2014) OR LIMIT-TO (PUBYEAR, 2013) OR LIMIT-TO (PUBYEAR, 2012) OR
LIMIT-TO (PUBYEAR, 2011) OR LIMIT-TO (PUBYEAR, 2010) OR LIMIT-TO (
PUBYEAR, 2009) OR LIMIT-TO (PUBYEAR, 2008) OR LIMIT-TO (PUBYEAR,
2007) OR LIMIT-TO (PUBYEAR, 2006) OR LIMIT-TO (PUBYEAR, 2005) OR
LIMIT-TO (PUBYEAR, 2004) OR LIMIT-TO (PUBYEAR, 2003) OR LIMIT-TO (
PUBYEAR, 2002) OR LIMIT-TO (PUBYEAR, 2001) OR LIMIT-TO (PUBYEAR,
2000)) AND (LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "United States") OR LIMIT-TO (AF-
FILCOUNTRY, "United Kingdom") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Australia") OR
LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Canada") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Germany"
) OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Netherlands") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY,
"Sweden") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Italy") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY
, "Japan") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Spain") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY
, "France") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Norway") OR LIMIT-TO (AFFILCOUN-
TRY, "Switzerland") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "New Zealand") OR LIMIT-TO
(AFFILCOUNTRY, "Denmark") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Ireland") OR
LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Finland") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Singa-
pore") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "South Korea") OR LIMIT-TO (AFFILCOUN-
TRY, "Saudi Arabia") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Hungary") OR LIMIT-TO (

AFFILCOUNTRY, "Chile") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Cyprus") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "United Arab Emirates") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Slovakia") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Estonia") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Iceland") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Bahrain") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Latvia") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Barbados") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Bermuda") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Uruguay") OR LIMIT-TO (AFFILCOUNTRY, "Monaco")) AND (LIMIT-TO (SUBJAREA, "MEDI") OR LIMIT-TO (SUBJAREA, "SOCI") OR LIMIT-TO (SUBJAREA, "ENGI") OR LIMIT-TO (SUBJAREA, "COMP") OR LIMIT-TO (SUBJAREA, "NURS") OR LIMIT-TO (SUBJAREA, "HEAL") OR LIMIT-TO (SUBJAREA, "ENVI") OR LIMIT-TO (SUBJAREA, "BUSI") OR LIMIT-TO (SUBJAREA, "ECON") OR LIMIT-TO (SUBJAREA, "MATE") OR LIMIT-TO (SUBJAREA, "DECI") OR LIMIT-TO (SUBJAREA, "MULT") OR LIMIT-TO (SUBJAREA, "Undefined"))

Vedlegg 2 – Ekskluderte studier

Referanse	Årsak til ekskludering
Addae-Dapaah K, Wong GKM. Housing and the elderly in Singapore - Financial and quality of life implications of ageing in place. <i>Journal of Housing and the Built Environment</i> . 2001;16(2):153-78.	
Allen S, Resnik L, Roy J. Promoting independence for wheelchair users: The role of home accommodations. <i>Gerontologist</i> . 2006;46(1):115-23.	
Alsulami MH, Atkins AS. Factors Influencing Ageing Population for Adopting Ambient Assisted Living Technologies in the Kingdom of Saudi Arabia. <i>Ageing International</i> . 2016;41(3):227-39.	
Axelsson H, Lindén A, Andersson JE, Skehan T. Equalization and participation for all: Swedish disability policy at a crossroads. IOS Press; 2016. p. 69-77.	
Bacsu J, Jeffery B, Novik N, Abonyi S, Oosman S, Johnson S, et al. Policy, Community and Kin: Interventions That Support Rural Healthy Aging. <i>Activities, Adaptation and Aging</i> . 2014;38(2):138-55.	
Bartfai A, Boman IL. Policies concerning assistive technology and home modification services for people with physical and cognitive disabilities in Sweden. <i>Neurorehabilitation</i> . 2011;28(3):303-8.	Undersøker ikke støtte, virkemidler, bestemmelser eller tiltak som er ment å utløse boligtilpassning slik at en eller flere personer kan bo i eget hjem lengst mulig
Beck P, Enguidanos S, Rahman A, Nabors E, Tracton-Bishop B, Olshevski J, et al. Provision of Universal Design Educational Material Following a Homeowner's Insurance Claim. <i>Journal of Housing for the Elderly</i> . 2016;30(3):237-52.	
Burgess G, Morrison N. Improving housing outcomes: the value of advice and support for vulnerable older people. <i>Journal of Housing and the Built Environment</i> . 2016;31(2):197-211.	
Danziger S, Chaudhury H. Older adults' use of adaptable design features in housing units: An exploratory study. <i>Journal of Housing for the Elderly</i> . 2009;23(3):134-48.	
Ewen HH, Hahn SJ, Erickson MA, Krout JA. Aging in Place or Relocation? Plans of Community-Dwelling Older Adults. <i>Journal of Housing for the Elderly</i> . 2014;28(3):288-309.	
Goodacre K, McCreadie C, Flanagan S, Lansley P. Enabling older people to stay at home: How adaptable are existing properties? <i>British Journal of Occupational Therapy</i> . 2007;70(1):5-15.	
Goodacre K, McCreadie C, Flanagan S, Lansley P. Enabling older people to stay at home: The costs of substituting and	

supplementing care with assistive technology. *British Journal of Occupational Therapy*. 2008;71(4):130-40.

Kose S. Housing for an ageing society: Adapting housing design toward universality is the minimum requirement for inclusion. *Assistive Technology Research Series* 2008. p. 19-39.

Lansley P, McCreddie C, Tinker A. Can adapting the homes of older people and providing assistive technology pay its way? *Age and Ageing*. 2004;33(6):571-6.

Lansley P, McCreddie C, Tinker A, Flanagan S, Goodacre K, Alan Turner S. Adapting the homes of older people: A case study of costs and savings. *Building Research and Information*. 2004;32(6):468-83.

Laragy C. Snapshot of flexible funding outcomes in four countries. *Health & Social Care in the Community*. 2010;18(2):129-38.

Lehning AJ. City governments and aging in place: Community design, transportation and housing innovation adoption. *Gerontologist*. 2012;52(3):345-56.

Lehning A, Scharlach A, Wolf JP. An Emerging Typology of Community Aging Initiatives. *Journal of Community Practice*. 2012;20(3):293-316.

Lilja M, Mansson I, Jahlenius L, Sacco-Peterson M. Policies Concerning Assistive Technology and Home Modification Services. *Journal of Disability Policy Studies*. 2003;14(3):130-5.

Lines L, Ikechi O, Hone KS. Accessing e-Government services: Design requirements for the older user. 2007. p. 932-40.

Metltevik SB, Emblem, AW; Ervik, MR; Tobro, M. Videre analyser av samfunnsøkonomisk nytte av tilskudd til etterinstallering av heis. Oxford Research; 2016.

Petersson I, Lilja M, Borell L. To feel safe in everyday life at home - a study of older adults after home modifications. *Ageing & Society*. 2012;32(5):791-811.

Petersson I, Lilja M, Hammel J, Kottorp A. Impact of home modification services on ability in everyday life for people ageing with disabilities. *Journal of Rehabilitation Medicine*. 2008;40(4):253-60.

Picking C, Pain H. Home adaptations: User perspectives on the role of professionals. *British Journal of Occupational Therapy*. 2003;66(1):2-8.

Pi-Figueras SM, Masip LP, Mestres JS, Abad AA, Cuadrat NB, Clave BC, et al. Program: Functional adaptation at home for dependent and elderly/or disabled people. *Int J Integr Care*. 2016;16:2.

<p>Tanner B, Tilse C, De Jonge D. Restoring and sustaining home: The impact of home modifications on the meaning of home for older people. <i>Journal of Housing for the Elderly</i>. 2008;22(3):195-215.</p>	
<p>Unwin BK, Andrews CM, Andrews PM, Hanson JL. Therapeutic Home Adaptations for Older Adults with Disabilities. <i>Am Fam Physician</i>. 2009;80(9):963-8.</p>	
<p>Wong GKM, Addae-Dapaah K. Ageing in place-is home modification a viable solution for Singapore? <i>International Journal for Housing Science and Its Applications</i>. 2002;26(1):47-66.</p>	
<p>Westlin E, Bjorklund A. A Delphi study of occurring information in housing adaptation certificates. <i>Scandinavian Journal of Occupational Therapy</i>. 2016;23(5):357-65.</p>	<p>Deltakerne er ikke personer 65 år eller eldre, eller personer med fysisk funksjonshemning eller nedsatt mobilitet, som får boligtilpasning.</p>
<p>Boverket 2013:3: Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget – en undersökning av 33 kommuner.</p>	<p>Mangler beskrivelse av metodene for datainn-samling og analyse</p>

Utgitt av Folkehelseinstituttet
Juli 2018

Postboks 4404 Nydalen

NO-0403 Oslo

Telefon: 21 07 70 00

Rapporten kan lastes ned gratis fra

Folkehelseinstituttets nettsider www.fhi.no